

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Igor Zgoliński

w sprawie sygnalizacji wznowienia postępowania z urzędu,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu
w dniu 18 lipca 2025 r.,
wniosku oskarżyciela posiłkowego
w przedmiocie wyłączenia sędziego Sądu Najwyższego R.W.
na podstawie art. 41 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

pozostawić wniosek bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Oskarżyciel posiłkowy M.W. złożył w trybie art. 41 § 2 k.p.k. i art. 42 § 1 i 4 k.p.k. wniosek o wyłączenie sędziego Sądu Najwyższego R.W. od rozpoznania wniosku o rozważenie z urzędu możliwości wznowienia postępowania zakończonego postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2025 r., sygn. II KK 470/24, z uwagi na istnienie okoliczności mogącej wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności podczas rozpoznania wniosku. Wniosek został umotywowany tym, że sędzia R.W. został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. W tej sytuacji wniosek o wznowienie postępowania oparty na podważaniu statusu sędziego dotyczy

również sędziego R.W., co mogłoby uzasadniać wątpliwości co do bezstronności sędziego. Wnioskodawca powołał się na treść uchwały składu połączonych izb Sądu Najwyższego sygn. BSA I – 4110 – 1/20 oraz uchwały siedmiu sędziów Sądu Najwyższego sygn. I KZP 2/22 wskazując, że sędzia ulega wyłączeniu nie tylko z uwagi na wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie, ale również w sytuacji, w której orzekanie przez niego mogłoby doprowadzić do naruszenia standardu z art. 6 ust. 1 EKPC i uznania, że taki skład orzekający w ogóle nie stanowi niezależnego i bezstronnego sądu ustanowionego ustawą.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek należało uznać za niedopuszczalny, co skutkowało pozostawieniem go bez rozpoznania. Na wstępie nadmienić należy, że w uwarunkowaniach niniejszej sprawy nie można mówić o zmaterializowaniu się zasady „nemo iudex in causa sua”. Sędzia w takich okolicznościach nie orzeka wszak „we własnej sprawie”, gdyż okoliczności „jego sprawy” nie stanowią przedmiotu postępowania, a wydane przez niego orzeczenie w żaden sposób nie będzie miało wpływu na sferę jego własnych uprawnień bądź obowiązków prawnych.

Z treści powołanego przez wnioskującego art. 41 § 1 k.p.k. wynika natomiast, że sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności w danej sprawie. Natomiast na podstawie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, wprowadzonego nowelizacją z dnia 9 czerwca 2022 r. (Dz. U. poz. 1259) dalej uSN, ustawodawca dopuścił możliwość badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i postępowania po powołaniu - na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7 (strony postępowania w przedmiocie rozpoznania środka zaskarżenia), jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy. Druga w powołanych regulacji

określa zatem szczególne postępowanie w zakresie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości i bezstronności, a jej zakres przedmiotowy jest węższy od przewidzianego w art. 41 § 1 k.p.k. Limitują go wskazane w przepisie kryteria, a więc między innymi te, o których mowa we wniosku - odnoszące się do okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego.

Zgodzić się trzeba z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy między innymi w postanowieniach z dnia 14 października 2022 r., sygn. KRI 22/22 i z dnia 28 października 2022 r., sygn. II KK 375/22, że porównanie obu powyższych regulacji prowadzi do wniosku, iż art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym stanowi *lex specialis* względem art. 41 § 1 k.p.k. Po pierwsze dlatego, że jest przepisem o charakterze mieszanym, tj. ustrojowo-procesowym, mającym zastosowanie do sędziów Sądu Najwyższego, podczas gdy art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter wyłącznie procesowy i odnosi się do wszystkich sędziów orzekających w postępowaniu karnym, a zatem zarówno do sędziów Sądu Najwyższego, jak i sędziów sądów powszechnych. Po drugie dlatego, że mimo pewnego wspólnego zakresu przedmiotowego art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym (uSN) zakres mimo wszystko ogranicza. Choć obie regulacje służącej mają sądowej kontroli aspektu bezstronności sędziego, to art. 41 § 1 k.p.k. ma charakter ogólny, obejmując potencjalnie wszystkie możliwe okoliczności, podczas gdy podstawy zastosowania art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym zdefiniowane zostały za pomocą kryteriów wskazanych w przepisie. Po trzecie, w ujęciu temporalnym przepis art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym jest przepisem późniejszym względem art. 41 § 1 k.p.k., co pozwala twierdzić, że wprowadzenie go do porządku prawnego wywiera skutek derogujący art. 41 § 1 k.p.k. w tej części, w której przedmioty obu regulacji się pokrywają. Większa ilość procesowych wymogów, a tym samym gwarancji przewidzianych w art. 29 § 5 uSN, także wspiera ten kierunek interpretacji. Nadmienić również należy, że Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z 4 marca 2020 r., sygn. akt P 22/19, uznał art. 41 § 1 w zw. z art. 42 § 1 k.p.k., stosowany odpowiednio na podstawie art. 741 pkt 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych w zakresie, w jakim dopuszcza rozpoznanie wniosku o wyłączenie sędziego z powodu wadliwości powołania sędziego przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, w skład której

wchodzą sędziowie wybrani na podstawie art. 9a ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U.2019.84) za niezgodny z art. 179 w związku z art. 144 ust. 3 pkt 17 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Konsekwencją zaprezentowanej wykładni jest stwierdzenie niedopuszczalności zastosowania art. 41 § 1 k.p.k. w sytuacji, w której z treści wniosku o wyłączenie sędziego wynika, że dotyczy on okoliczności przewidzianych w art. 29 § 5 uSN, a tak właśnie jest w niniejszej sprawie. Jest to kwestia, co do której nie można uznać opcjonalnej dopuszczalności wniosku o wyłączenie sędziego na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. Zmierzałoby to bowiem do obejścia zawartego w art. 29 § 4 ustawy o Sądzie Najwyższym bezwzględnego zakazu, który nie dopuszcza możliwości podważenia orzeczenia wydanego z udziałem sędziego Sądu Najwyższego lub kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności wyłącznie z powodu okoliczności towarzyszących powołaniu tego sędziego.

Z tych względów wniosek obrońcy uznano za niedopuszczalny i pozostawiono bez rozpoznania.

[WB]

[a.ł.]